

Голубовська І. В. Формування комунікативних умінь у майбутніх учителів початкових класів на заняттях з української мови (за професійним спрямуванням) / І. В. Голубовська // Професійна освіта в умовах інтеграційних процесів: теорія і практика : збірник наукових праць / за заг. ред. проф. С. Вітвіцької. – Житомир : ФОП "Н. М. Левковець", 2017. – С.135–137.

Голубовська Ірина Владиславівна,

кандидат філологічних наук,

доцент кафедри лінгвометодики та культури фахової мови

(Житомирський державний університет імені Івана Франка)

ФОРМУВАННЯ КОМУНІКАТИВНИХ УМІНЬ У МАЙБУТНІХ УЧИТЕЛІВ ПОЧАТКОВИХ КЛАСІВ НА ЗАНЯТТЯХ З УКРАЇНСЬКОЇ МОВИ (ЗА ПРОФЕСІЙНИМ СПРЯМУВАННЯМ)

Постановка проблеми. Формування необхідної комунікативної спроможності в усній та писемній формах фахового спілкування, навичок практичного володіння мовою в різних видах мовленнєвої діяльності надзвичайно важливі для професійного становлення майбутніх спеціалістів.

К. Климова справедливо відзначає: «Стратегія безперервної мовної освіти передбачає використання у навчально-виховному процесі ВНЗ оптимальних традиційних та інноваційних форм, методів і засобів навчання і самонавчання української мови, що в подальшому забезпечить успішну професійну мовнокомунікативну діяльність майбутніх фахівців» [1, с. 5]. Саме з цією метою у вітчизняних ВНЗ вивчається курс «Українська мова (за професійним спрямуванням)».

Аналіз останніх досліджень. Нині спостерігається стійкий інтерес до проблем українського професійного мовлення. Науковці Т. Грибіниченко, К. Климова, Л. Мацько, В. Підгурська, Л. Погиба, О. Семенов, С. Шевчук та ін. у своїх працях визначають предмет, завдання, зміст курсу, пропонують практичні вправи тощо. На нашу думку, у процесі викладання дисципліни

слід зважати на специфіку фаху, який опановують студенти. На майбутніх класоводів покладено особливу відповідальність, адже вплив першого вчителя на формування мовної особистості дитини важко переоцінити.

Мета статті: визначення оптимальних шляхів формування комунікативних умінь у майбутніх вчителів початкових класів на заняттях з української мови (за професійним спрямуванням). **Завдання:** визначення специфіки курсу; розробка завдань для розвитку мовнокомунікативних умінь майбутніх педагогів.

Виклад основного матеріалу. Вивчення курсу «Українська мова (за професійним спрямуванням)» здійснюється за програмою С. Шевчук та І. Клименко, затвердженою Міністерством освіти і науки України [3]. Сучасні студенти мають ознайомитися не тільки з офіційно-діловим, а і з науковим та уснорозмовним стилями мовлення. Крім того, програмою передбачено вивчення низки актуальних питань із психології та соціології. Це відображено у змісті модулів «Законодавчі та нормативно-стильові основи професійного мовлення», «Професійна комунікація» та «Наукова комунікація як складова фахової діяльності».

На думку Л. Мацько, спілкування у професійній сфері вимагає спеціальних знань і навичок, необхідних для досягнення прагматичного впливу й успіху в професійній комунікації. Розвиток професійної мовнокомунікативної компетенції відбувається відповідно до здатності людини навчатися, її предметних знань та попереднього досвіду і здійснюється в межах ситуативного контексту, пов'язаного з навчанням і спеціалізацією [2, с. 17].

Пропонуємо приклади різнопланових практичних завдань, які можуть сприяти розвитку комунікативних умінь студентів.

Завдання 1. Які вимоги до ділового мовлення порушені в наведених прикладах?

1) По нашій думці, цей договір укладений невірно. 2) По слідуючому питанню виступила кураторка групи. 3) У нараді приймали участь

представники вищестоящих організацій. 4) Директор інституту підвів підсумки дискусії про результати сесії. 5) За хорошу роботу нагородити Мосійчук Р. П. дошкою пошани.

Завдання 2. Дотримуючись точності мовлення, запишіть правильні вирази.

Вірна чи правильна відповідь? Надсилати на адресу чи за адресою? Поступити в університет чи вступити до університету? Житель чи мешканець Польщі? Мешкати по адресі чи за адресою? Піднімати чи підносити руку? Сторінку перевернути чи перегорнути? Учбовий заклад чи навчальний заклад? Являтися студентом чи бути студентом? Писати в рядок чи в стрічку?

Завдання 3. Із тлумачного словника випишіть значення поданих слів і поставте в них наголоси.

Алфавіт, арахіс, бурштиновий, бюлетень, веретено, видання, вимога, випадок, вишиваний, вільха, вісімдесят, вітчизна, вчення, гетьманський, граблі, грейпфрут, гуртожиток, газда, гратчастий, ґрунтовий, двірник, диспансер, довідник, дробовий, експерт, обруч, олень.

Завдання 4. Підготуйте реферат на одну з поданих тем (за власним вибором).

1. Відображення національних традицій у мовленнєвому етикеті.
2. Українська мова як націєтворчий фактор.
3. Перспективи вирішення проблеми білінгвізму.
4. Відображення гендерної нерівності в мові.
5. Молодіжний сленг.

Завдання 5. Поясніть значення іношомовних слів.

Абориген, неординарний, автентичний, фальсифікація, презентація, синхронний, апелювати, інцидент, симптом, прецедент, фіксувати, пріоритет, реалізувати, елітний, деструктивний, феномен, сентенція, реноме.

Завдання 6. Перекладіть українською стандартизовані звороти офіційно-ділового стилю.

Повестка дня, в целях экономии, виписка из протокола, учредительное собрание, в конечном итоге, принять к сведению, вместе с тем, в первую очередь, в противном случае, снизить себестоимость, утратить дееспособность, по мере возможности, поощрительные меры.

Завдання 7. Виправте типові помилки, допущені під час телефонної розмови.

1) Дайте Кузьменка до телефону! 2) А хто це? 3) Куди я потрапив? 4) А навіщо він вам? 5) Деканат? Дайте-но мені методиста! 6) Не заважайте мені своїми нісенітницями. 7) На безглузді запитання я не відповідаю. 8) Не знаєте – ваші проблеми.

Завдання 8. Розкрийте значення паронімів. З трьома парами паронімів складіть речення (за власним вибором).

Дефектний – дефектолог; адрес – адреса; абонент – абонемент; інцидент – прецедент; економний – економічний; афект – ефект; фатальний – тотальний; кар’єр – кар’єра; комунікаційний – комунікабельний; ефектний – ефективний; дискримінація – дискредитація; стимуляція – симуляція.

Висновки. Систематична робота з формування комунікативних умінь і навичок студентів на заняттях з української мови (за професійним спрямуванням) допоможе майбутнім класоводам ефективніше здійснювати їх педагогічну діяльність.

ЛІТЕРАТУРА

1. Курс лекцій з української мови (за професійним спрямуванням) : навч. посібник для самост. роботи студ. нефілолог. спец-стей очної та дист. форм освіти / К. Климова, І. Голубовська та ін. ; за ред. К. Климової. – Житомир : Рута, 2011. – 115 с.
2. Мацько Л. І., Кравець Л. В. Культура української фахової мови : навчальний посібник / Л. І. Мацько, Л. В. Кравець. – К. : Академія, 2007. – 360 с.
3. Про затвердження програм навчальної дисципліни «Українська мова (за професійним спрямуванням)» : наказ МОН № 1150 від 21.12.09

року [Електронний ресурс]. – Режим доступу : [http: // osvita.ua
/legislation/ Vishya_osvita/6122/](http://osvita.ua/legislation/Vishya_osvita/6122/)